

YTTRANDE

Aleksandra Cavic
Aleksandra.Cavic@skane.se

Datum 2020-10-01
Ärendenummer 2020-POL000338

1 (4)

Remiss. Ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård SOU 2020:36

Sammanfattning

Region Skåne ser huvudsakligen positivt på utredningens förslag, och uppfattar det som behövt och som ett steg i rätt riktning för en mer samlad och jämlk planering av kunskaps- och kvalitetsutvecklingen i den svenska hälso- och sjukvården. En mer nationellt sammanhållen styrning kan förbättra förutsättningarna för att kunna erbjuda likvärdig hälso- och sjukvård med en gemensam lägstanivå och jämförbara prioriteringar– idag finns det för stora variationer i vad patienterna erbjuds för vård och insatser och i vilken omfattning i olika kommuner och regioner. Region Skåne ser en risk att förslaget inte tillräckligt beaktar en fortsatt utbyggnad av samverkan mellan olika myndigheter och departement å ena sidan och regioner och kommuner å andra sidan. Region Skåne förordar att befintliga strukturer för samverkan används och vidareutvecklas.

Långsiktiga förutsättningar genom en 10-årig överenskommelse

Region Skåne ställer sig positivt till förslaget att en 10-årig överenskommelse sluts mellan staten, regionerna och kommunerna för att bygga in ett långsiktigt samarbete i ett nationellt sammanhållet system.

Region Skåne ser dock en risk att det byggs parallella strukturer eftersom ~~flera av regioner redan har~~ välfungerande samarbetsavtal med kommuner och med angränsande regioner. Den ökade nationella samordningen får inte innebära att det framgångsrika arbete för kunskapsbaserad vård som redan bedrivs på lokal och regional nivå begränsas. Det finns en risk att ett arbete som börjar ge resultat efter varje regions förutsättningar delvis hindras vid alltför ingripande statlig styrning om denna inte tar hänsyn till olika behov och befintliga överenskommelser. Därför blir det viktigt att bejaka det arbete som sker på lokal och regional nivå och inkorporera det med föreliggande förslag.

Detta kan leda till förbättrade förutsättningar både till stabilitet i hälso- och sjukvården och till ökad säkerhet i uppföljningen av vården. Vid sidan av en gemensam målbild är av värde och vi ser positivt på att aktörerna (staten, statliga myndigheter, regioner, kommuner) definierar sina roller inom

kunskapsstyrningsarbetet på ett likvärdigt sätt.

En statlig funktion för nationell uppföljning och analys

Region Skåne ställer sig positivt till förslaget att ha återkommande myndighetsdialoger, som med stöd av en ny statlig plattform/funktion ska leda till en mer ändamålsenlig utveckling av hälso- och sjukvården både nationellt och lokalt. Detta under förutsättning att representationen blir vårdnära och samtidigt knyts an till nuvarande framväxande kunskapsorganisation.

Region Skåne ställer sig positivt till förslaget att låta Myndigheten för vård och omsorgsanalys ansvara för genomförande och utveckling av uppföljning och analys av statliga initiativ samt bidra till erfarenhetsutbyte och lärande. I nuläget är flera olika myndigheter involverade i uppföljning/analys av statliga satsningar vilket bidrar till otydlighet i uppföljningen.

Förstärkt stöd till kunskapsbaserat arbete i regioner och kommuner

Region Skåne ställer sig positivt till förslaget att bibehålla lagen om läkemedelskommittéer och avstå från att inrätta en ny lag om vårdkommittéer. Bakomliggande resonemang är genomtänkta och i god överensstämmelse med hur Region Skåne har organiserat den lokala kunskapsorganisationen.

Region Skåne instämmer i bedömningen att staten behöver fortsätta stödja och utveckla sitt stöd till implementerings- och förbättringsarbetet i regioner och kommuner. Förslaget om att stärka den kommunala sjukvården välkomnas men det är viktigt att det stödet är utformat så att det skapar förutsättningar hos kommunerna att över tid delta i det lokala och regionala kunskapsstyrningsarbetet. Region Skåne stödjer förslaget att utreda behovet av, och funktionen för, en medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR). Vidare föreslår Region Skåne att även behovet av medicinskt ansvarig läkare (MAL) i kommunal vård utreds. Sveriges kunskapsstyrningsorganisation som utgår från SKR har börjat sätta sig och Region Skåne utgår ifrån att man beaktar och tar tillvara arbetet som är gjort och görs i befintlig kunskapsstyrningsorganisation.

Region Skåne instämmer i bedömningen att det för ett väl fungerande implementerings- och förbättringsarbete är helt grundläggande att sjukvårdshuvudmännen kan klara sin kompetensförsörjning. Staten har en central roll i att stödja kompetensförsörjningen.

Region Skåne instämmer i bedömningen att det är viktigt att professionernas praktiska/organisatoriska förutsättningar för att utföra sitt arbete i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet uppmärksammas mer än i dag. Region Skåne står bakom utredningens förslag om en fortsatt hantering av frågan inom det Nationella vårdkompetensråd som nyligen har inrättats och som kommer att arbeta med kompetensförsörjningsfrågor.

Region Skåne instämmer i bedömningen att förbättringsarbetet måste organiseras som en integrerad del av arbetsprocesserna. Det faktiska förbättringsarbetet blir aldrig bättre än de praktiska förutsättningarna som

arbetsplatsen medger. Det måste finnas en större medvetenhet om de problem som finns för både organisationer och den enskilde medarbetaren att hålla sig uppdaterad inom relevanta områden och utföra evidensbaserade utvecklingsarbeten. Detta med tanke på att varje år publiceras drygt 1,4 miljoner nya medicinska artiklar som adderas till de 26 miljoner artiklar som redan finns och är sökbara. Bättre möjligheter att ta tillvara den stora mängd rapporter och sammanställningar och uppföljningar som varje år når riksnivån, behöver finnas. Det är därför av vikt att staten satsar på utveckling av e-verktyg och andra stödfunktioner som kan komma både organisationer, enskilda medarbetare, patienter och medarbetare till del. Men det förutsätter tydligare uppdrag till berörda myndigheter.

Region Skåne instämmer i bedömningen att det för att målen i hälso- och sjukvården ska uppnås på ett effektivt sätt krävs att aktörerna i systemet ser sig som delar av ett gemensamt system och har förståelse för vad målen innebär för ansvar, roller och verksamheter, att det finns strukturer för hur frågor och behov ska prioriteras gemensamt samt att resurser och kompetens används på ett ändamålsenligt sätt.

Region Skåne instämmer i bedömningen att genom ett mer samordnat arbete mellan statliga myndigheter och bättre förutsättningar för hälso- och sjukvårdens professioner att arbeta kunskapsbaserat, kommer ökad jämlikhet och ökad kvalitet bättre kunna uppnås med effektiviseringar som följd, dvs. utan att nya resurser tillförs.

Region Skåne instämmer i bedömningen att utredningens förslag kan leda till bättre behandlingsresultat och färre vårdskador.

Region Skåne instämmer i bedömningen att utredningens förslag kommer att leda till behov av översyn av organisatoriska och ledningsmässiga konsekvenser inom såväl hälso- och sjukvård som inom kommunal vård och omsorg. En absolut förutsättning för att arbetet med ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård ska kunna fungera är att det knyts till befintliga beslutslinjer och strukturer inom vården.

Region Skåne ser behov av tydliggöranden eller ytterligare analys

Region Skånes anser att utredningens förslag har ett för snävt fokus på den statliga nivån. Det saknas en konkret beskrivning av hur samverkan mellan staten, genom olika myndigheter och departement å ena sidan och regioner och kommuner å andra sidan ska ske. Detta är helt nödvändigt för att syftena med utredningens förslag ska uppnås. Innehållet i samverkan behöver konkretiseras i den 10-åriga överenskommelsen mellan staten, regioner och kommuner.

Region Skåne anser att det redan idag finns funktioner och organisationer som sedan länge aktivt och med goda resultat drivit utvecklingen mot en mer kunskapsbaserad vård. Nedan presenteras några av dessa. Deras roller bör närmare konkretiseras och utredas.

Universitetssjukhusen i sin nära samverkan med universitetens medicinska fakulteter. Uppdragen avseende kunskapsframtagande och kunskapsförmedling regleras i det nationella Avtal om läkarutbildning och forskning (ALF-avtalet). Utfallet av detta har utvärderats 2017-2018 av oberoende internationella granskare inom ramen för Vetenskapsrådet respektive Socialstyrelsens uppdrag och en ny utvärdering planeras 2021-2022.

Forskarsamhällets finansiärer som inkluderar såväl Vetenskapsrådet som andra offentliga och privata finansiärer. Vetenskapsrådets satsning tillsammans med sjukvårdshuvudmännen på årliga utlysningar avseende klinisk behandlingsforskning har redan gett ny aktuell och högkvalitativ kunskap som bas för Kunskapsstyrning av vården.

Inom de sex sjukvårdsregionerna finns regionala Health Technology Assessment (HTA)-enheter som stödjer det regionala kunskapsarbetet och som också är kopplat till det nationella och regionala systemet för nationell kunskapsstyrning. Dessa enheter samordnar sitt arbete inbördes och med Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) genom SBU:s nationella HTA-nätverk.

En stor andel av de riktlinjer som finns internationellt (t ex WHO) och nationellt baseras på evidenssammanställningar genom det globala samarbetet som sammanfattar den kliniska medicinen, Cochrane International. Sedan 2017 finns Cochrane Sverige som ger metodologiskt stöd för evidensbaserade kunskapssammanställningar till olika delar av hälso- och sjukvården inkluderande HTA-enheter och de ingår i SBU:s nationella HTA-nätverk.

Region Skåne anser att den statliga uppföljningen bygger på tillgång till hälso- och sjukvårdsdata från kommuner och regioner. Det är viktigt att staten genom myndigheterna samordnar sitt datauttag och även analysarbetet med det arbete som pågår inom respektive sjukvårdsregioner och inom Nationellt system för kunskapsstyrning med Nationell samverkansgrupp (NSG) strukturerad vårdinformation, NSG uppföljning och analys, samt den uppföljning och analys som görs inom ramen för Nationella kvalitetsregister.

Gilbert Tribo
Ordförande

Pia Lundbom
Hälso- och sjukvårdsdirektör